

Sorularla

Aile Hekimliği Bilgi Sistemi
(AHBS)

Sürüm 1.0

Ağustos 2006
Bilgi İşlem Daire Başkanlığı
SAĞLIK BAKANLIĞI

İÇERİK

AHBS'yi Tanıyalım	5
1. AHBS Nedir?	5
2. Neden AHBS?	5
3. AHBS bana ne gibi yararlar sağlayacak?	5
4. AHBS yerine başka bir uygulama kullanabilir miyim?	6
5. AHBS'yi kullanırken Internet bağlantım mutlaka sürekli açık olmalı mı?	6
6. AHBS hangi verileri Bakanlığa gönderir? Minimum Sağlık Veri Seti (MSVS) ne demektir?	6
7. AHBS ile Bakanlığa gönderdiğim verilerden elde edilen raporları ben de görebilecek miyim?	6
8. AHBS'deki raporlarda göreceğim veriler ile Bakanlıktaki raporlardaki veriler aynı olmak zorunda mıdır?	7
9. AHBS kullanıyorken, daha önce kullandığım defterlere kayıt yapmaya devam edecek miyim?	7
AHBS'yi Nasıl Kullanırım?	7
Kurulum	7
10. AHBS'yi nasıl temin edebilirim?	7
11. AHBS'yi bilgisayarıma nasıl kurabilirim?	7
12. AHBS için yeni ve güçlü bir bilgisayar almak zorunda mıyım?	8
13. AHBS'yi aynı bilgisayarda benimle birlikte yardımcı sağlık personelim de kullanabilecek mi?	8
14. AHBS'yi aynı anda birden fazla bilgisayardan kullanabilir miyim?	8
15. Hem evdeki bilgisayarıma; hem de muayenehanedeki bilgisayarıma AHBS kurabilir miyim?	8
Hasta Kayıt	9
16. Hasta Kayıt işlemi için sırasında neden T.C.Kimlik numarası esas alınmaktadır?	9
17. T.C.Kimlik numarası almamış bir bebeği AHBS'ye nasıl kaydederim?	9
18. T.C.Kimlik numarası olmayan bir hastamı nasıl kaydedebilirim?	9
19. Bir hastayı AHBS'ye kaydetmeden önce, muayene/izlem bilgisi kaydedebilir miyim?	9
20. Başka bir aile hekimine kayıtlı bir hasta geldiğinde, onu nasıl kaydetmeliyim?	9
21. Başka bir şehirde oturan bir hasta geldiğine, AHBS'ye nasıl kayıt yapmalıyım?	9
22. Bir turist geldiğine, AHBS'ye nasıl kayıt yapmalıyım?	9
23. Elimde Bakanlığın yayınladığı excel formatına uygun olarak İl Müdürlüğü tarafından bana verilen hastalar var. Bu dosyadaki hastaları AHBS'ye nasıl kaydedebilirim?	10
24. Bana kayıt olmaya gelen hasta, başkasının nüfus cüzdanını kullanıyorsa ne yapmalıyım?	10
Kimlik Bilgilerini Değiştirme	10

25. Kayıtlı bir hastamın nüfus bilgileri (soyad, nüfusa kayıtlı olduğu yer...vb) değiştiğinde ne yapmalıyım?	10
Hasta İlişik Kesme	11
26. Hastam başka bir bölgeye taşındığında ne yapmalıyım?	11
27. Hastam, kendi isteği ile bendeki kaydını sildirmek istiyor, ne yapmalıyım? ..	11
28. Bana kayıtlı bir hasta vefat ettiğinde ne yapmalıyım?	11
29. Bana kayıtlı bir hastanın vefat ettiğini sonradan öğrendim ne yapmalıyım? ...	11
30. Henüz yeni doğmuş ve T.C.Kimlik numarası almamış bir bebek vefat ettiğinde ne yapmalıyım?	11
31. Benim haberim olmadan, bana kayıtlı bir hasta bendeki kaydını sildirebilir mi?	11
Genel Kullanım	12
32. Muayene ve izlem bilgilerini geçmiş bir tarihle kaydedebilir miyim?	12
33. Protokol numarası üretmeksizin, bir aşı veya izlem kaydı yapabilir miyim? ..	12
34. Muayene nedir?	12
35. İzlem nedir? Kimlere yapılır?	12
36. Geçmiş tarihe ait muayene/izlem kaydı girebilir miyim?	12
37. Bana kayıtlı bir hasta, izlemine başka bir yerde yaptırmışsa, bunu da bildirmeli miyim? Nasıl bildirebilirim?	12
38. AHBS'ye yanlışlıkla yaptığım bir kaydı silebilir miyim?	12
39. Yaptığım her işlemi AHBS'ye kaydetmezsem ne olur? Herhangi bir sorun yaşar mıyım?	13
Muayene	13
40. Bir muayenenin/izlemin, “açık”, “kapalı” ve “iptal edilmiş” olması ne demektir?	13
41. Bir muayene işlemini kaydettikten sonra, bilgileri değiştirmem mümkün mü?	13
42. Başka bir aile hekimine kayıtlı bir hasta geldiğinde, muayene kaydımı nasıl girebilirim?	13
Sevk	13
43. Başka bir hekime ait bir hasta için hastaneye sevk verebilir miyim?	13
44. Doğrudan hastaneye gitmiş ve yapılan işlemlere ait Epikriz (sevk sonuç) kağıdını yanında getirmiş bir hastanın bu bilgisini AHBS'ye nasıl kaydederim?	14
Bebek İzlem	14
45. Daha önce başka bir aile hekimine izlem yaptırmış bir bebeğin önceki izlem bilgilerini de kaydetmeli miyim?	14
46. Nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alındığında, yaşı 1-11 ay arasında olmayan bir bebeğe Bebek İzlem kaydı yapabilir miyim? Bu bilgiler Bakanlığa iletilir mi?	14
Çocuk İzlem	14
47. Çocuk İzlem Ekranı, Bebek İzlem Ekranı ile aynı görünüyor, farkları nedir?	14
15-49 Yaş Kadın İzlem	14
48. Nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alındığında, 15 yaşından küçük ve 49 yaşından büyük bir kadın için, 15-49 Yaş Kadın İzlem Kadın izlem kaydı yapabilir miyim? Bu bilgiyi Bakanlığa ilettiğimde, bildirimim kabul edilir mi?	14
Gebe İzlem	15

49.	Gebe İzlem nedir? Gebe İzlem yapabilmek için ön şartlar var mıdır?.....	15
50.	Bana kayıtlı bir hasta gebe kaldığında, Gebe İzlem işlemlerini nasıl başlatabilirim?	15
51.	Daha önce başka bir aile hekimine kayıtlı bir gebeyi kendime kaydettiğimde, Gebe İzlem yapabilmek için ne yapmalıyım?	15
52.	Gebeliği devam eden bir hastam, doğumunu başka bir yerde (sağlık kurumunda) sonlandırmış ise ne yapmalıyım?.....	15
Loğusa İzlem.....		15
53.	Loğusa İzlem nedir? Loğusa İzlem yapabilmek için ön şartlar var mıdır?	15
54.	Loğusa İzlem yapabileceğim süreler nelerdir?.....	16
AHBS ve Performans Ölçümü		17
Performans Kriterleri		17
55.	Performans kriterleri hangi esaslara göre belirleniyor?	17
56.	Performansım hangi veriler üzerinden ölçülüyor?	17
57.	Benim bilgisayarımda AHBS ile gördüğüm performans değerleri ile Bakanlığın hesapladığı değerler aynı değil? Bunun sebebi nedir? Hangisi doğru?	17
58.	Eğer bir ay içerisinde İnternete hiç bağlanmazsam ve Bakanlığa veri göndermezsem, Performans ölçümüm nasıl yapılacaktır?	18

AHBS'yi Tanıyalım

1. AHBS Nedir?

AHBS (Aile Hekimliği Bilgi Sistemi), Aile Hekimliği Uygulaması kapsamında görev yapacak aile hekimi ve sağlık personelimizin kullanımı için hazırlanmış bir bilgisayar programıdır.

AHBS, temelde şu fonksiyonları yerine getirmek üzere tasarlanmıştır:

- Vatandaşlarımızın, T.C. Kimlik Numaraları esas alarak aile hekimlerine kayıt edilmesi,
- Aile hekimliği uygulamasının mevzuatına uygun olarak, vatandaşlarımızın sağlık bilgilerinin ve aile hekimlerinden aldıkları sağlık hizmetinin elektronik ortamda kayıt altına alınması,
- Kayıt altına alınan bilgilerin, Bakanlık Merkez Teşkilatında yer alan Elektronik Sağlık Kaydı (ESK) veritabanına elektronik ortamda aktarılması (ESK'da her hastaya ait bir sağlık dosyasını oluşturulmaktadır),
- ESK'daki hasta dosyalarının, yetkiler dahilinde ve gerektiğinde elektronik ortamda diğer aile hekimleri tarafından erişilebilmesi,
- Aile hekimleri ile Bakanlık, İl Sağlık Müdürlüğü ve Toplum Sağlığı Merkezi arasında karşılıklı mesajlaş gönderilebilmesi,
- Aile hekimlerinin yaşadıkları her türlü sorunu (teknik, idari...vs) Bakanlığa ve İl Müdürlüğüne iletebilmesi,
- Aile hekimine verilen sağlık hizmetine dair raporlama desteğinin sağlanması,

2. Neden AHBS?

- **AHBS, aile hekimliği mevzuatına uygun olarak hazırlanmıştır:** Pilot uygulama süresince yapılan tüm değişiklikler, AHBS'ye anında aktarılmaktadır.
- **AHBS, pilot uygulamadaki değişikliklere ayak uydurmaktadır:** Aile hekimliği için yürütülen pilot uygulamanın amacı, uygulamanın sahada denenmesi ve gerekli görülen değişikliklerin daha kolay ve hızlı yapılmasıdır. AHBS de bu hızlı değişime adapte olmaktadır. Ağustos 2006 itibarıyla son bir yıl içerisinde tam 62 yeni sürüm çıkartılmıştır.
- **AHBS bir standardın adıdır:** AHBS, sadece Bakanlığımızın yazdırdığı bir program değildir; AHBS, aile hekimleri tarafından kullanılacak diğer tüm bilgisayar programları için standardı belirler. Aile hekimlerinin kullanmak isteyeceği diğer tüm yazılımlar, en azından AHBS'nin sağladığı fonksiyonları yerine getirebilmelidir.
- **AHBS ücretsizdir:** AHBS, sınırsız sayıda kullanıcı hakkı ile ve kaynak kodları ile birlikte satın alınmıştır. Uygulamadan kaynaklanan tüm hatalar, 1 Ağustos 2007 tarihine kadar ücretsiz giderilecektir.

3. AHBS bana ne gibi yararlar sağlayacak?

- **Elektronik ortamda bilgiye daha hızlı erişim:** Bilgiler kağıt ortamda değil, elektronik ortamda kaydedildiği için kolay ve hızlı erişimimkanı sağlayacaktır,
- **Kağıt ortamda evrak akışına son :** Daha önce İl Sağlık Müdürlüğü ve Bakanlığa iletilen evrakların tamamına yakını elektronik ortamda doğrudan Bakanlığa iletildiği için, evrak akışında büyük ölçüde azalma olmaktadır,

- **Sağlık hizmeti kalitesinin artması:** AHBS içerisinde, aile hekimine hatırlatıcı, yönlendirici, hatayı önleyici bazı araçlar içermektedir.

4. AHBS yerine başka bir uygulama kullanabilir miyim?

Evet, kullanılabilir.

Bakanlığımız, pilot uygulama süresi içerisinde, mevzuatta yapılacak değişiklikleri yerine getirmeyi hedeflediği için, bu süre içerisinde bir yandan da AHBS'nin uyması gereken standartlar belirlenmektedir. Nitekim bu konuda kapsamlı bir çalışma neticesinde Aile Hekimliği uygulaması için Minimum Sağlık Veri Setleri (MSVS) adı verilen standartlar belirlenmiştir. MSVS, aile hekimlerinin Bakanlığa ileteceği veri kümelerinin standarttır. Bu standartlar, Bakanlığımız İnternet sitesinden yayınlanacaktır (www.saglik.gov.tr/esaglik). Aile hekimleri, bu standartlara uygun olan herhangi bir programı kullanabileceklerdir.

5. AHBS'yi kullanırken İnternet bağlantım mutlaka sürekli açık olmalı mı?

AHBS on-line (internete bağlı) ve off-line (internet bağlantısı olmadan) çalışabilecek şekilde tasarlanmış bir uygulamadır. İnternet bağlantısı olmadan da Aile Hekimi hastalarına bakmaya ve verilerini girmeye devam edebilir. Ancak on-line olunması gereken bazı haller vardır. Örneğin uygulama ilk defa kurulurken doktor bilgilerinin merkez ile onaylana bilmesi, bir hastanın T.C. Kimlik Numarasının sorgulanması veya doğrulanması...vb durumlarda online olunması gerekmektedir.

6. AHBS hangi verileri Bakanlığa gönderir? Minimum Sağlık Veri Seti (MSVS) ne demektir?

MSVS, aile hekimlerinin Bakanlığa ileteceği veri kümelerinin standarttır. AHBS, bu veri kümelerini, açık bir teknoloji olan XML ile ve yine uluslararası bir endüstri standardı olan HL7 ile uyumlu olarak Bakanlığa göndermektedir.

Şimdiye kadar belirlenmiş MSVS başlıkları şunlardır:

- Hasta kayıt MSVS,
- Muayene MSVS,
- Bebek izlem MSVS,
- Çocuk izlem MSVS,
- 15-49 yaş kadın izlem MSVS,
- Gebe izlem MSVS,
- Loğusa izlem MSVS,
- Ölüm bildirim MSVS,
- Hasta ilişik kesme MSVS.

7. AHBS ile Bakanlığa gönderdiğim verilerden elde edilen raporları ben de görebilecek miyim?

AHBS merkezde toplanan veriler sayesinde oluşturulan istatistikler, göstergeler ve raporlar, görev tanımı itibari ile bu bilgiye ihtiyaç duyan birimler ve çalışma grupları tarafından ulaşılabilecektir. Aile hekimleri de, özellikle kendi ilettikleri verilerden elde edilen temel bazı raporları görebilecektir.

8. AHBS'deki raporlarda göreceğim veriler ile Bakanlıktaki raporlardaki veriler aynı olmak zorunda mıdır?

Hayır, aynı olmak zorunda değil.

Aile Hekiminin ihtiyaç duyduğu raporlar ile Bakanlığımızın görmek istediği raporlar birbirlerinden farklılık göstermektedir. Bu nedenle, aynı veriler üzerinde farklı kriterlere göre sorgu yapılabileceğinden, aile hekimlerinin AHBS'de gördükleri raporundaki değerler ile Bakanlığa ilettikleri verilerden elde edilen raporlardaki değerler aynı olmayabilir. Bu, sorgulama kriterlerinin farklılık göstermesinden kaynaklanmaktadır.

9. AHBS kullanırken, daha önce kullandığım defterlere kayıt yapmaya devam edecek miyim?

Pilot uygulama süresince tedricen evraak kullanımı azaltılacak ve kullanılmakta olan evrak ve defterlerin çoğunluğu kullanımdan kalkacaktır. Resmi kayıt gerektiren işlemlerde ise, (Elektronik imza kullanımına geçilinceye kadar) AHBS'ye girilen kayıtların dökümü alınarak imzalanması suretiyle çalışılacaktır.

AHBS'yi Nasıl Kullanırım?

Kurulum

10. AHBS'yi nasıl temin edebilirim?

AHBS programı için bir kurulum CD'sine ihtiyacınız vardır. Bu CD, İl Sağlık Müdürlüğü tarafından aile hekimlerimize verilmektedir.

Ancak, AHBS'nin kurulum CD sini elde etmek uygulamanın kurulması için tek başına yeterli değildir. Kurulum CD'si ile birlikte aile hekimi için Bakanlığımız Bilgi İşlem Daire Başkanlığı yada İl Sağlık Müdürlüğü tarafından kullanıcı adı ve şifresi verilmelidir. Aksi halde, program kurulamaz.

11. AHBS'yi bilgisayarına nasıl kurabilirim?

AHBS'nin kurulumu için bir kullanıcı şifresi alınmış olması gerekmektedir. Merkezde tanımlı olmayan ve şifre almayan hiç kimse bu yazılımı kullanamaz. AHBS Merkeze bildirilen bilgiler, merkezde tanımlı, şifre sahibinin çalışmaları olarak AHBS Merkeze iletilmektedir.

Test Amaçlı Kullanım için;

Kurulum, Aile Hekimliği Uygulamasının yaygınlaştırılacağı illerin İl Sağlık Müdürlüklerine test kullanım amacı ile teslim edilmektedir. İSM'lere AHBS yazılımı temin edilerek, uygulama ve yazılım konularında eğitim verilmektedir. Kurulum bu illerin İl Sağlık Müdürlüklerinin ilgili birimlerden yada doğrudan Sağlık Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesinden temin edilebilir.

Gerçek Kullanım için;

Aile Hekimi, Aile Hekimliği Uygulamasına geçen illerin İl Sağlık Müdürlüklerine başvurması gerekmektedir. Sadece gerekli hallerde Bakanlığımız Bilgi İşlem Daire Başkanlığı yada Bakanlığımızın belirlediği birim yetkililerine başvurabilirler. Aile Hekimi bilgileri, AHBS Merkeze tanıtılarak şifre verilmesi gerekmektedir. Yine aynı yerden Kurulum dokümanlarını temin edebilirsiniz.

12. AHBS için yeni ve güçlü bir bilgisayar almak zorunda mıyım?

Hayır. AHBS nin kurulumu yapılacak bilgisayar için gerekli minimum gereksinimler aşağıda sıralanmıştır:

- İşlemci : Pentium III
- 256 MB Ram
- 10 GB Hard disk
- Yedekleme için CD Yazıcı
- Network bağlantısı
- İnternet Bağlantısı

Bilgisayarın masaüstü veya dizüstü olması farketmez.

13. AHBS'yi aynı bilgisayarda benimle birlikte yardımcı sağlık personelim de kullanabilecek mi?

Evet.

AHBS kurulduktan sonra, aile hekimi tarafından yardımcı sağlık personeline bir kullanıcı ve şifre tanımlanabilmektedir. Bu şekilde aynı bilgisayarda, herkes kendi şifresini kullanarak AHBS'yi kullanabilecektir.

14. AHBS'yi aynı anda birden fazla bilgisayardan kullanabilir miyim?

Evet.

AHBS'nin *sunucu* ve *istemci* kurulum seçenekleri vardır. Sunucu kurulumu, kurulum yapılan bilgisayar üzerinde AHBS'ye ait veritabanını oluşturmaktadır. Bundan sonra, istemci olarak kurulum yapılacak olan bilgisayarların, bu sunucuya (veritabanına) bağlanarak kayıt yapacakları unutulmamalıdır.

Bir bilgisayar aynı anda hem sunucu hem de istemci olabilir. Bu durumda AHBS sadece o bilgisayardan kullanılabilir. Başka bilgisayarlara da AHBS kurmak ve örneğin yardımcı sağlık personelimizin de AHBS'yi kullanmasını istiyorsak, AHBS'yi istemci kurulumu ile başka bir bilgisayar kurmalı ve kurulum sırasında *sunucu* olan ana bilgisayarımızı tanıtmalıyız. Böylelikle, diğer bilgisayarlardan da AHBS kullanılırken, ortak veritabanına kayıt yapmaları sağlanmış olur.

Sunucu olan bilgisayar kapalıyken, *istemci* bilgisayarlardaki AHBS programları kayıt yapamazlar.

15. Hem evdeki bilgisayarıma; hem de muayenehanedeki bilgisayarıma AHBS kurabilir miyim?

AHBS'nin sunucu kurulumu sadece bir bilgisayara yapılmalıdır. Sunucu bilgisayardaki veritabanı, aile hekiminin *kayıt kütüğü* niteliğindedir ve protokol defteri başta olmak üzere, pek çok resmi kaydının elektronik ortamda saklandığı yerdir. Nasıl ki aynı aile hekiminin iki protokol defteri olmaz, benzer şekilde iki ayrı veritabanı da olmamalıdır. Aksi halde aile hekiminin kayıtları arasında tutarsızlıklar oluşabilir.

Hasta Kayıt

16. Hasta Kayıt işlemi için sırasında neden T.C.Kimlik numarası esas alınmaktadır?

AHBS ile kayıt altına alınan bilgiler, Bakanlık Merkez Elektronik Sağlık Kaydı (ESK) veritabanında her hasta için ayrı bir hasta dosyasında saklanmaktadır. Bu nedenle, her hastanın tekiş ve eşsiz bir numara ile temsil edilmesi gerekmektedir. T.C. kimlik numarası da, bu vasfı taşıyan ve Türkiye vatandaşlarını tanımlayan tek numara olma özelliğine sahiptir.

17. T.C.Kimlik numarası almamış bir bebeği AHBS'ye nasıl kaydedirim?

T.C. kimlik numarası olmayan bebekler, AHBS tarafından üretilen tarsgele bir numara ile eşleştirilerek AHBS veritabanına kaydedilebilirler. Bu kayıt işleminden sonra, bebeğe verilen sağlık hizmetleri (aşılamlar, izlemler..vb) de AHBS'ye kaydedilebilecektir. Ancak, bebeğin T.C. kimlik numarası öğrenilip sisteme kaydedilinceye kadar bebeğin kayıt ve sağlık bilgileri Bakanlığa iletilemeyecektir (gönderilse bile Bakanlık tarafınan kabul edilemeyecektir).

18. T.C.Kimlik numarası olmayan bir hastamı nasıl kaydedebilirim?

T.C. kimlik numarası olmayan bir hastanın kayıt işlemi, T.C. kimlik numarası olmayan bebekler gibi yapılır. AHBS bu hasta için rastgele bir numara üretir ve kişiyi bu numara ile eşleştirir. Kişiyi verilecek sağlık hizmeti bu numara ile AHBS'ye kayıt edilebilir. Ancak, kişinin T.C. kimlik numarası öğrenilip, kayıt bilgileri düzeltilmedikçe, hastanın kayıt ve sağlık bilgileri Bakanlığa iletilemeyecektir (gönderilse bile Bakanlık tarafınan kabul edilemeyecektir).

19. Bir hastayı AHBS'ye kaydetmeden önce, muayene/izlem bilgisi kaydedebilir miyim?

Hayır. Muayene/İzlem bilgileri hasta dosyası ile ilişkilendirildiği için böyle bir işlem yapılamaz. Önce hastayı için bir hasta dosyası oluşturmak amacıyla AHBS veritabanına kaydetmeniz gerekir.

20. Başka bir aile hekimine kayıtlı bir hasta geldiğinde, onu nasıl kaydetmeliyim?

AHBS'de hasta kayıt işlemi, "misafir", "kesin kayıtlı" ve "yabancı uyruklu" seçenekleriyle yapılmaktadır. Başka doktora kayıtlı olduğunu bildiğiniz bir hasta geldiğinde, onu "misafir" hasta olarak kaydetmelisiniz. "Kesin kayıtlı" olarak kaydederseniz, AHBS bu hastayı size kaydetmek üzere Bakanlığa talepte bulunacaktır; ancak hasta başka doktora kayıtlı olduğu için bu talep olumsuz cevap verilecek, işlem başarılı olmayacaktır.

21. Başka bir şehirde oturan bir hasta geldiğine, AHBS'ye nasıl kayıt yapmalıyım?

Başka doktora kayıtlı olduğunu bildiğimiz bir hastayı kaydettiğimiz gibi yapmalıyız, yani "misafir" olarak kaydetmeliyiz.

22. Bir turist geldiğine, AHBS'ye nasıl kayıt yapmalıyım?

Türkiye'de yaşayan yabancı uyruklu (Türkiye vatandaşı olmamış) bir hasta veya turist olarak ülkemize gelmiş bir hastayı kaydederken, "Yabancı uyruklu" seçeneği ile kayıt yapılmalı ve kayıt işlemi sırasında T.C. kimlik numarası yerine Pasaport numarası girilmelidir.

23. Elimde Bakanlığın yayınladığı excel formatına uygun olarak İl Müdürlüğü tarafından bana verilen hastalar var. Bu dosyadaki hastaları AHBS'ye nasıl kaydedebilirim?

AHBS Araçlar Menüsünün altında “Hasta Aktarma” seçeneği vardır bu seçenek seçilerek, hasta aktarma işlemi başlatılabilir. AHBS, bu işlem sırasında size sorular sorarak sizin excel dosyanızı seçmenize yardım eder. Uygulama içerisinde seçtiğiniz excel dosyasında bulunan hasta bilgileriniz teker teker AHBS Merkezede sorgulanarak uygulamaya aktarılır. Aktarma sırasında her bir hastanıza ait durum bilgisi kullanıcıya bildirilir. Bu işlem için AHBS Merkeze internet aracılığı ile bağlı olmak zorunluluğu vardır.

24. Bana kayıt olmaya gelen hasta, başkasının nüfus cüzdanını kullanıyorsa ne yapmalıyım?

Bakanlık merkezdeki Elektronik Sağlık Kaydı (ESK) veritabanında her hasta için, T.C. kimlik numarası esas alınarak hasta dosyası oluşturulmaktadır. Dolayısıyla, AHBS ile yapılan kayıt, kimin T.C.Kimlik numarasına göre kayıt altına alındıysa, bu bilgiler Bakanlığa iletilindiğinde, ESK’da aynı T.C. Kimlik numaralı hasta dosyasına kaydedilecektir. Bu durumda, başkasına yapılan bir işlem, başka bir kişinin hasta dosyasına işlenmiş olacaktır.

Bu nedenle, başkasının nüfus cüzdanı ile aile hekimine başvuran bir kişi, nüfus cüzdanı olmayan bir hasta gibi kaydedilmeli, kendi nüfus cüzdanını beyan edene kadar, kendisine yapılan işlemler, bu kayıt üzerinden yapılmalıdır. Kişi, kendi nüfus cüzdanını ve T.C. numarasını beyan ettiğinde, kişinin kaydındaki bilgileri güncellenmelidir.

Ancak, unutulmamalıdır ki, T.C. numarası olmayan veya doğrulanmayan kişilerin bilgileri Bakanlığa iletilemeyecektir. Bu nedenle en kısa zamanda T.C. numarasının temin edilmesi için gayret gösterilmelidir. Bu konuda T.C. numarası olmayan hastaların listesi Muhtara verilerek, Muhtarlar aracılığı ile T.C. numarası alınması na yardımcı olunabilir.

Kimlik Bilgilerini Değiştirme

25. Kayıtlı bir hastanın nüfus bilgileri (soyad, nüfusa kayıtlı olduğu yer...vb) değiştiğinde ne yapmalıyım?

Kayıtlı bir kişinin kimlik bilgilerine esas bilgilerinde değişiklik olduğu fark edildiğinde bu kişinin bilgilerinin tekrar MERNİS ile güncellenmesi sağlanmalıdır. Örneğin; hastanın soyadı değiştiği zaman AHBS Versiyon 2.0’da Aile Hekimi Web üzerinden Merkez Modüle bağlanarak, bu hastanın MERNİS’den yeni bilgilerinin sorgulanma komutu verebilmektedir.

Soyadı değiştirme işlemi,

<http://aile.saglik.gov.tr/AHBS/Hasta/HastaSoyadiDegistir.aspx>

adresine bağlanarak yapılabilmektedir. Şimdilik Aile Hekimleri tarafından sadece bu alanın güncellenmesine izin verilmiştir.

Hasta İlişik Kesme

26. Hastam başka bir bölgeye taşındığında ne yapmalıyım?

AHBS’de kayıtlı ikametgah adresi değiştirilebilir. Bunun haricinde bu hastaya, hasta istediği sürece muayene yapılabilir. Ancak hasta, Aile Hekiminden uzaklaştı ve hizmet almakta zorlanıyor ise doktorunu değiştirmek isteyebilir. AHBS’de “Hasta İşlemleri”nden “İlişik Kes” seçeneği ile hastanın ilişik kesme işlemi yapılabilir. Bu işlem sırasında “Göç” seçeneği seçilmelidir.

27. Hastam, kendi isteği ile bendeki kaydını sildirmek istiyor, ne yapmalıyım?

AHBS’de “Hasta İşlemleri”nden “İlişik Kes” seçeneği ile hastanın ilişik kesme işlemi yapılabilir. İlişik Kesme nedeni olarak “kendi isteği ile” seçeneği seçilmelidir.

28. Bana kayıtlı bir hasta vefat ettiğinde ne yapmalıyım?

AHBS’de “Hasta İşlemleri”nden “Ölüm Bildirimi” seçeneği ile hastanın ölüm bildirimi yapılmalıdır. Bu işlem sırasında, AHBS tarafından verilen ölüm nedenlerinden birinin hastanın ölüm sebebi olarak girilmesi zorunludur.

29. Bana kayıtlı bir hastanın vefat ettiğini sonradan öğrendim ne yapmalıyım?

AHBS’de “Hasta İşlemleri”nden “Ölüm Bildirimi” seçeneği ile hastanın ölüm bildirimi yapılmalıdır. Ölüm tarihi, gerçek ölüm tarihi olarak seçilmelidir. Bu işlem sırasında, AHBS tarafından verilen ölüm nedenlerinden birinin hastanın ölüm sebebi olarak girilmesi zorunludur.

30. Henüz yeni doğmuş ve T.C.Kimlik numarası almamış bir bebek vefat ettiğinde ne yapmalıyım?

Bu durumda, bebeğin kimlik numarası da olmadığı için AHBS’de kesin kayıtlı hale getirilmesi ve Bakanlıkta hasta dosyası oluşturulması mümkün olmayacaktır. Bu nedenle, ölüm bildirimi, Toplum Sağlığı Merkezi tarafından bakanlığa bildirilmelidir.

31. Benim haberim olmadan, bana kayıtlı bir hasta bendeki kaydını sildirebilir mi?

Kişİ İl Sağlık Müdürlüğüne dilekçe vererek kesin kayıtlı olduğu doktorundan ilişkisinin kesilmesini isteyebilir. İl Sağlık Müdürlükleri yada yetki verdiği birimler AHBS Merkez modüle erişerek yetkileri dahilinde ilişik kesme işlemi yapabilirler. Ancak bu işlem sonucunda ilgili Aile Hekimlerine bilgi gönderilmektedir.

Genel Kullanım

32. Muayene ve izlem bilgilerini geçmiş bir tarihle kaydedebilir miyim?

AHBS 3.0 sürümünde geçmiş tarihli izlem bilgisi girilebilecektir.

33. Protokol numarası üretmeksizin, bir aşı veya izlem kaydı yapabilir miyim?

Eğer, size kayıtlı bir hastanız, başka bir sağlık kurumunda aşı veya izlem yaptırdıysa, bu durumda hastanızdan sorumlu aile hekimi olarak bu hizmeti kayıt altına almalısınız; ancak hizmeti siz vermediğiniz için protokol numarası ile bu kaydı yapmanız doğru olmayacaktır.

AHBS 3.0 sürümünden itibaren, bu ihtiyacı karşılamak üzere, protokol numarası üretmeksizin kayıt yapılmasına imkan sağlamaktadır.

34. Muayene nedir?

AHBS, aile hekiminin verdiği hizmetleri “*muayene*” ve “*izlem*” olarak iki temel gruba ayırmaktadır. Muayene, hastanın hikaye ve şikayet bilgilerinin alındıktan sonraki tanı, reçete, tetkik, sevk, rapor, müdahale...vb gibi işlemleri yapabildiği hizmet türüdür.

35. İzlem nedir? Kimlere yapılır?

AHBS, aile hekiminin verdiği hizmetleri “*muayene*” ve “*izlem*” olarak iki temel gruba ayırmaktadır. İzlem, gebe, loğusa, 15-49 yaş kadın, bebek ve çocuk hasta gruplarına verilen hizmeti ifade eder. Bir izlem sonrasında ayrıca *muayene* de yapılabilir.

Bakanlığımız; Aşılama, Ana ve Çocuk Sağlığı gibi koruyucu hekimlik konularına önem vermektedir. Dolayısı ile belirli yaş grubundaki vatandaşların hasta olmasını önleyici takipler yapılmaktadır. Bu takiplere izlem denilmektedir. İzlem; Bebek, Çocuk, Gebe ve 15-49 yaş grubunda olan kadınların sağlığının düzenli aralıklarla izlenmesidir.

36. Geçmiş tarihe ait muayene/izlem kaydı girebilir miyim?

AHBS, 3.0 sürümünden itibaren geriye dönük izlem bilgisinin girilmesine imkan tanımaktadır. Ancak muayene bilgileri geçmişe dönük girilmemektedir.

37. Bana kayıtlı bir hasta, izlemini başka bir yerde yaptırmışsa, bunu da bildirmeli miyim? Nasıl bildirebilirim?

Aile hekiminin vazifesi, kendisine kayıtlı olan hastaların tüm işlemlerini bizzat yerine getirmek değil; hasta bu hizmetleri başkibir yerden alsa dahi, aile hekiminin hastasını takip etmesi ve bu bilgileri Bakanlığa iletmesidir.

Dolayısıyla, hasta hizmeti (özellikle aşı ve izlem için) dışarıdan almış olsa bile, bu bilginin Bakanlığa iletilmesi gerekmektedir. AHBS 3.0 sürümünden itibaren bu bilgilerin protokol numarası üretmeksizin ve gerekiyorsa geçmiş tarihte kaydedilmesine imkan tanımaktadır.

38. AHBS’ye yanlışlıkla yaptığım bir kaydı silebilir miyim?

Yaptığınız kayıt (muayene/izlem), üzerinde değişiklik/ekleme yapma ihtimaliniz nedeniyle belirli bir süre “*açık*” bırakılır. Açık olan kayıtlar, Bakanlığa iletilmezler. Kayıtlar için “*açık*” kalma süresi dolduğunda veya aile hekimi kendisi bu kaydı

kapattığında, kayıt “*kapalı*” hale gelir ve artık üzerinde değişiklik yapılmasına izin verilmez. Bir kayıt kapalı hale geldikten sonra bakanlığa gönderilir.

O halde, bir kaydın silinmesinin birkaç türü vardır:

- Eğer kayıt *açık* ise, kayıt silinebilir, bu kayıt Bakanlığa hiçbir zaman iletilmez,
- Eğer kayıt *kapalı* fakat henüz Bakanlığa iletilmemişse, yine silinebilir. Yine bu kayıt Bakanlığa hiçbir zaman iletilmez,
- Eğer kayıt kapatılmış ve Bakanlığa iletilmişse, kayıt yine silinebilir, AHBS ilk defa Internet’e bağlandığında bu kayıt silme talebi Bakanlığa iletilir. Bakanlık, bu kayıt fiziksel olarak silmez, ancak istatistiklere dahil etmez.

39. Yaptığım her işlemi AHBS’ye kaydetmezsem ne olur? Herhangi bir sorun yaşar mıyım?

Bu soru, AHBS uygulanmazken, “Yaptığım işlemleri protokol defterine kaydetmezsem ne olur?” sorusuna benzemektedir. Aynı durum AHBS içinde geçerlidir. Ancak AHBS’de şöyle farklı bir durum vardır. Performans Kesintileri AHBS’den girilen bilgilere göre değerlendirilmektedir. Dolayısı ile yaptığınız yada yapmadığınız bu çalışmalar hizmet karşılığı aldığınız ücrete yansiyacaktır.

Muayene

40. Bir muayenenin/izlemin, “açık”, “kapalı” ve “iptal edilmiş” olması ne demektir?

Açık Muayene/izlem: Muayene işlemi henüz tamamlanmamış muayenelerdir.

Örn. Hasta başka bir Sağlık Kurumuna Sevk edilmiş olabilir. Hasta sevk edilmemişse muayene bir gün sonra otomatik olarak kapatılır. Veya Aile Hekimi muayenesini yaptıktan sonra kendisi Kapat seçeneği ile muayeneyi kapatabilir. Ancak hasta sevk edilmişse muayene bir hafta sonra (otomatik olarak) kapatılır.

Kapalı Muayene/izlem: Tamamlanmış veya kapatılmış muayenelerdir.

İptal Muayene/izlem: Yanlışlıkla girilmiş muayenelerden iptal edilmiş olanlardır.

Yanlış girilen muayeneler iptal nedeni girilerek iptal edilebilir.

41. Bir muayene işlemi kaydettikten sonra, bilgileri değiştirmem mümkün mü?

Muayene kapanmamış ise bu muayene bilgileri değiştirilebilir. Ancak Muayene kapatılmış ise bilgiler değiştirilemez sadece Muayenenin tamamı iptal edilerek düzeltilmiş bilgiler ile o günün tarihi ve yeni bir protokol numarası olarak tekrar girilebilir. Geriye dönük muayene bilgisi girilememektedir.

42. Başka bir aile hekimine kayıtlı bir hasta geldiğinde, muayene kaydımı nasıl girebilirim?

Hasta “misafir” hasta olarak kaydedilir, ardından muayene kaydı yapılabilir.

Sevk

43. Başka bir hekime ait bir hasta için hastaneye sevk verebilir miyim?

Hastayı “misafir” hasta olarak kaydettikten sonra, hastaya muayane kaydı açıp sevk verebilirsiniz.

44. Doğrudan hastaneye gitmiş ve yapılan işlemlere ait Epikriz (sevk sonuç) kağıdını yanında getirmiş bir hastanın bu bilgisini AHBS'ye nasıl kaydederim?

Hastaya yeni bir muayene açıp muayenesini yaptıktan sonra sevk bölümünde bulunan “Sevksiz Konsültasyon” seçeneği seçilerek, hastanenin gönderdiği sevk sonuç bilgileri AHBS'ye kayıt edilebilir.

Bebek İzlem

45. Daha önce başka bir aile hekimine izlem yaptırmış bir bebeğin önceki izlem bilgilerini de kaydetmeli miyim?

Bu konuda sizin bir sorumluluğunuz yoktur. Ancak size kaydolan bebeğin, daha önceki aşı ve izlem bilgilerini AHBS aracılığıyla Bakanlıktan talep edebilmektesiniz. Eğer bu bilgiler arasında eksik girişmiş aşı ve izlemler varsa, bunları geçmiş tarihli ve protokol numarası üretmeksizin kaydedebilirsiniz.

Ancak, daha önce girişmiş bilgilerin tekrar kaydedilmemesi için Bakanlığa iletilmiş bilgiler mutlaka incelenmelidir.

46. Nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alındığında, yaşı 1-11 ay arasında olmayan bir bebeğe Bebek İzlem kaydı yapılabilir miyim? Bu bilgiler Bakanlığa iletilir mi?

AHBS 3.0 sürümünden itibaren bu tür bilgileri kaydetmenize izin vermektedir. Sadece size bu konuda bir uyarıda bulunacaktır. Ayrıca bu bilgiler Bakanlığa da iletebilecek ve Bakanlık da bu bilgileri kabul edecektir. Ancak aynı şekilde, bebek izlem yapılan hastanın Mernis bilgilerine göre 1-11 ay arasında olmadığı mesajı gönderilecektir.

Eğer hastanızın yaşı ve cinsiyeti bilgileri, nüfus cüzdanındaki bilgilerle aynı değilse, bu durumda AHBS 3.0 sürümünden itibaren, bu iki bilginin, Mernis'teki bilgilerden farklı bildirilmesine izin vermektedir. Ancak, Mernis bilgileri ayrıca Bakanlıkta tutulmakla birlikte burada aile hekiminin beyanı doğru kabul edilmektedir.

Çocuk İzlem

47. Çocuk İzlem Ekranı, Bebek İzlem Ekranı ile aynı görünüyor, farkları nedir?

Evet, Çocuk İzlem ekranı ile Bebek İzlem ekranı içerik itibarıyla aynıdır. Ancak Bebek İzlem ekranına sadece 1-11 ay arasındaki bebek hastalarınızla ilgili kayıt yapmalısınız.

15-49 Yaş Kadın İzlem

48. Nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alındığında, 15 yaşından küçük ve 49 yaşından büyük bir kadın için, 15-49 Yaş Kadın İzlem Kadın izlem kaydı yapılabilir miyim? Bu bilgiyi Bakanlığa ilettiğimde, bildirimim kabul edilir mi?

Evet, ancak bu bilgiler AHBS'ye kaydedilirken ve Bakanlığa iletildiğinde, aile hekimine bu bilgilerin doğruluğundan emin olup olmadığı konusunda bir uyarı mesajı gönderilecektir.

Gebe İzlem

49. Gebe İzlem nedir? Gebe İzlem yapabilmek için ön şartlar var mıdır?

Gebe izlem; gebelik tesbiti yapılmış kesin kayıtlı kadın hastaların gebe izlem işlemine ait sağlık bilgilerinin kaydedilmesidir. Bu bilgiler AHBS'nin "Gebe İzlem" ekranlarından girilebilmektedir.

Gebe İzlem yapabilmek için aranan ön şartlar aşağıdaki gibidir;

- Hasta kadın olmalı (Mernis'te "erkek" olarak kayıtlı olan; fakat aile hekiminin kadın olarak beyan ettiği hastalar, kadın kabul edilir),
- Hasta, aile hekimine "Kesin Kayıtlı" olmalı,
- Hastanın gebe izlem işleminden önce, bu gebeliğine ait bir "gebelik bildirimi" yapılmış olmalıdır.

50. Bana kayıtlı bir hasta gebe kaldığında, Gebe İzlem işlemlerini nasıl başlatabilirim?

Öncelikle hastanın bu gebeliğine ait bir "Gebelik Bildirimi" yapılmalıdır. Bunun ardından birden fazla Gebe İzlem kaydı yapılabilir. Gebelik bildiriminde, hastanın bu gebeliğine ait temel veriler bir defaya mahsus kaydedilir. Daha sonra bu veriler üzerinde gerekirse güncelleme yapılabilir.

51. Daha önce başka bir aile hekimine kayıtlı bir gebeyi kendime kaydettiğimde, Gebe İzlem yapabilmek için ne yapmalıyım?

Gebe izlem yapmanın ön şartları şunlardır:

- Hasta kadın olmalı (Mernis'te "erkek" olarak kayıtlı olan; fakat aile hekiminin kadın olarak beyan ettiği hastalar, kadın kabul edilir),
- Hasta, aile hekimine "Kesin Kayıtlı" olmalı,
- Hastanın gebe izlem işleminden önce, bu gebeliğine ait bir "gebelik bildirimi" yapılmış olmalıdır.

Burada ilk iki şart yerine gelmiş olabilir; ancak üçüncü şartın da yerine getirildiğinden emin olmak gereklidir. Bunun için, hastaya ait daha önce bildirilmiş sağlık kayıtları Bakanlıktan istenebilir. Hastanın söz konusu gebeliğine ait Gebelik Bildirimi yapılmışsa, doğrudan Gebe İzlem kaydı yapılabilir. Eğer bildirim yapılmamışsa, önce Gebelik Bildirimi yapılmalıdır.

52. Gebeliği devam eden bir hastam, doğumunu başka bir yerde (sağlık kurumunda) sonlandırmış ise ne yapmalıyım?

Gebe İzlem ekranından, Gebelik Sonlandırma seçeneği seçilebilir ve doğumla ilgili bilgiler buraya kaydedilebilir.

Loğusa İzlem

53. Loğusa İzlem nedir? Loğusa İzlem yapabilmek için ön şartlar var mıdır?

Gebeliği sonlanmış bir hasta, gebeliğin sonlandığı tarihten sonraki ilk 40 gün boyunca "loğusa" olarak anılmaktadır. AHBS'de bu kişilere, loğusallığı süresince loğusa takip seçeneği açılmaktadır. Bu kişilere loğusa izlem yapılabilmektedir.

Loğusa İzlem: Kişinin loğusaliğına ait sağık bilgilerinin düzenli olarak belirli periotlarda takip edilebildiğı bir takip ekranıdır.

Loğusa izlem yapabilmek için řu ön şartlar mevcuttur:

- Gebe olan kesin kayıtlı bir hastanın gebeliğinin sonlandırılmış olmalı,
- Gebelik sonlanma tarihinden itibaren 40 gün geçmemiş olmalı.

54. Loğusa İzlem yapabileceğim süreler nelerdir?

Gebeliğı sonlanan kesin kayıtlı hastaya ilk 40 gün içerisinde loğusa izlem yapılabilir.

AHBS ve Performans Ölçümü

Performans Kriterleri

55. Performans kriterleri hangi esaslara göre belirleniyor?

Performans kriterleri belirlenirken, aile hekiminin kendisine kesin kayıtlı olan hastalar üzerinden hesaplanmak kaydıyla, koruyucu sağlık hizmetleri esas alınmaktadır.

Performans kriterleri için belirlenen formüller, pilot uygulama süresince ihtiyaçlara göre değiştirilecek; ama esası aynı kalcaktır.

56. Performansım hangi veriler üzerinden ölçülüyor?

Bütün değerler, aile hekimine kesin kayıtlı olan hastalar üzerinden hesaplanır.

Mevcut surumda aşağıdaki kriterlere göre performans hesabı yapılmaktadır:

- Kesin kayıtlı kişi sayısı
- Gezici hizmet alan kişi sayısı
- Bebek takip sayısı
- Gebe takip sayısı
- Aşı sayısı
- Sevk sayısı

57. Benim bilgisayarımda AHBS ile gördüğüm performans değerleri ile Bakanlığın hesapladığı değerler aynı değil? Bunun sebebi nedir? Hangisi doğru?

Her iki yerdeki rakamlarda doğrudur. Bu farklılığın iki sebebi var:

Birincisi;

Aile Hekimi(Yerel Uygulama) girdiği bilgilerden sadece kapalı muayene veya izlemleri AHBS Merkeze göndermektedir. Ancak bunun yanısıra,muayeneleri ve izlemleri kapandığı halde, henüz Bakanlığabu bilgileri göndermemiş olan aile hekimleri, yaptıkları izlem/aşı sayısını AHBS'deki raporlarda daha fazla görebilirler. AHBS ile bu veriler Bakanlığa iletdikten sonra, değerler aynı olacaktır.

İkincisi;

AHBS'nin sorgulama kriterleri ile Bakanlığın kriterler farklı olabilmektedir. Sonuçta aynı veriler üzerinde sorgulama yapılsa bile, sonuçlar farklı olacaktır. Örneğin gebe sayısını ele alırsak; yerelde, gebe tesbiti yapılmış olan bütün kesin kayıtlı kadın hastalar, yerelde gebe sayısı olarak görünmektedir. Ancak AHBS Merkez Modülde toplanan bu verilerden performans formüllerine göre sadece son adet tarihinden 16 hafta geçmiş, gebeliği henüz sonlandırılmamış ve 40 haftası dolmamış kadın sayısı gebe sayısını oluşturmaktadır. Bu gibi formüller ile AHBS Merkez Modülüne toplanmış veriler bu şekilde farklı formüllere girerek Performans Ölçüm değerlerini oluşturmaktadır. (Not: Performans formüllerindeki bu hesaplama örnek olarak verilmiştir, formüller değiştikçe bu değerler de değişebilir)

58. Eğer bir ay içerisinde Internette hiç bağlanmazsam ve Bakanlığa veri gndermezsem, Performans ölçümüm nasıl yapılacaktır?

Performans lm ve maaş bordrolarının hazırlanması aylık olarak yapılmakta ve aile hekimlerinin Bakanlığa gönderdikleri veriler esas alınarak hesaplanmaktadır. Bu nedenle, bir ay boyunca Bakanlığa hiç veri göndermeyen bir aile hekiminin, yapması gereken izlem ve aşılar nedeniyle performansında önemli kesintiler yapılabilir. Dolayısıyla ayda en az bir defa ve özellikle ay sonunda AHBS'deki verilerin Bakanlığa iletilmesi gerekmektedir.